

عنوان مقاله:

تحلیل ژئوپولیتیکای منابع انرژی ایران و همگرایی منطقه ای مطالعه موردی منابع گاز طبیعی

محل انتشار:

پنجمین کنفرانس ملی توسعه پایدار در علوم جغرافیا و برنامه ریزی، معماری و شهرسازی (سال: 1395)

تعداد صفحات اصل مقاله: 26

نویسندگان:

احمد یوسف پور - کارشناسی ارشد جغرافیای سیاسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز

مهران شعبانخواه لیلی - کارشناسی ارشد جغرافیای سیاسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز

خلاصه مقاله:

در میان سوخته‌های فسیلی آمارها نشانگر افزایش جایگاه گاز در سبد انرژی جهان است. گستره جغرافیایی کشورهای همسود در بخش آسیای مرکزی، دریای خزر و خلیج فارس دارنده بیشترین منابع گازی جهانند. با توجه به کاهش حجم منابع نفتی در سراسر جهان، پیامدهای اندک منفی زیست محیطی گاز، قیمت پایین آن، الزام پیمانکیوتو به کاستن از منابع آلوده‌گر با منشا فسیلی، اقبال به بهره‌برداری از منابع گازی در حوزه‌های مختلف افزایش داده است. ایران دومین دارنده ذخایر گازی جهان پس از روسیه است که واسطه دسترسی به آبهای آزاد و کانوهای بزرگ‌مصرف و تولید در مناسبات بین‌المللی، منزلت ژئوپولیتیک خاصی میتواند داشته باشد. مولفه‌های متعدد داخلی و خارجی دخیل در انتقال گاز ایران از منطقه پارس جنوبی به شرق آسیا به ویژه هند و پاکستان فرصتهای ژئوپولیتیکای کشور را به چالش کشانده‌اند. نویسندگان مقاله بر این باورند که ایران باید به تدوین دستور کار ژئوپولیتیکای پیردازد که هم جوابگوی مشکلات و مطالبات منطقه‌ای و جهانی باشد و به گونه مطلوب برآورنده منافع ملی باشد اقتصاد جهانی بشدت در حال وابسته شدن به گاز طبیعی است و این منبع انرژی همچنان پیشروترین جزءتشکیل‌دهنده انرژی مصرفی اولیه جهان طی دهه‌های آتی خواهد بود. بنابراین، کنترل بر منابع انرژی گازی و راههای ترانزیت آن اکنون به یکی از ابزارهای قدرت تبدیل شده است. بر این اساس، کشورهای دارنده و تولیدکننده ی این محصول میتوانند از این ابزار اقتصادی برای رسیدن به اهداف سیاسی و همچنین، کسب وجهه در عرصه بین‌المللی استفاده نمایند. بنابراین، ایجاد سازمانی با حضور کشورهای صادرکننده ی گاز به منظور تعیین اهداف و راهکارهای مفید و منطقی برای به حداکثر رساندن منافعشان، امری ضروری و اجتنابناپذیر به نظر میرسد. از اینرو، بررسی اهداف جمهوری اسلامی ایران بعنوان صادرکننده ی گاز و شناسایی تحولات ژئوپولیتیک و ژئواکونومی ناشی از شکلگیری اوپک گازی در سطح منطقه‌ای و تاثیر آن بر سیاست و اقتصاد کشورهای تولیدکننده و مصرفکننده و نیز نقش آن در روند توزیع قدرت منطقه ای، هم برای کشورهای عرضه‌کننده و هم برای دولتهای عمده مصرفکننده، بسیار مهم و حیاتی است ایران بهدلیل دارا بودن دومین منابع عظیم انرژی (نفت و گاز) و همچنین موقعیت ژئوپولیتیک مناسب؛ یعنی واقع شدن در میان دو کانون مهم انرژی دنیا (خلیج فارس و دریای خزر) در جایگاه ویژه‌ای از نظر تامین انرژی و امنیت آن قرار گرفته است. انرژی و امنیت آن با توجه به اهمیتی که برای مصرفکنندگان دارد، میتواند به یکی از محملهای پیوند ایران با قدرتهای موثر در نظام جهانی تبدیل شود. برقراری پیوندهای انرژی با کشورهای مهم و تاثیرگذار در عرصه منطقه ای و بین‌المللی، افزون بر منافع اقتصادی، منافع امنیتی قابل توجهی را برای کشور در پی خواهد داشت؛ زیرا این کشورها را در تامین یک کالای استراتژیک، به میزان قابل توجهی به ایران وابسته میکند. زمینهای انرژی ایران، از جمله فرصتهای پیش روی این کشورها برای تنوع بخشی به بازار بزرگ تقاضای انرژی‌شان است، اما این کشورها با وجود نیاز بالا به واردات انرژی در طول دههی اخیر، بهد ...

کلمات کلیدی:

ژئوپولیتیک، انرژی، امنیت، همگرایی منطقه ای

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/648041>

